

„Pekinská deklarácia“: čo sa skutočne stalo v Pekingu a ako to ovplyvní budúcnosť

- CZ24 News | 7. února 2022

RUSKO/ČÍNA: Cesta ruského prezidenta Vladimira Putina do Pekingu na stretnutie s čínskym prezidentom Si Ťin-pchingom (a samozrejme na otvorenie olympijských hier) bola naplánovaná dávno predtým, ako sa táto udalosť stala.

Mnohé očakávania vychádzali z presvedčenia, že niektoré dôležité globálne problémy, možno zlomové body pre svet, by sa mali vyriešiť v Pekingu. A to také dôležité, že bolo skonštatované, že okolo tohto výletu sa točia mnohé ďalšie udalosti v súčasnej realite.

Teraz, keď sa Putin už vrátil zo svojej cesty, mnohí komentátori sa pýtajú, či je to všetko, na čo čakali? Kde je to, čo bolo sľúbené? Kde je veľká udalosť? A niektorí dokonca tvrdia, že „zahučala hora a porodila myš“ a cítia sa vo svojich očakávaniach podvedení. V skutočnosti je potrebné vysvetliť, čo sa skutočne v Pekingu stalo a ako to ovplyvní budúcnosť planéty.

Dlho pred Putinovou návštevou, po virtuálnom summite Putin-Si na konci decembra 2021, čínske ministerstvo zahraničných vecí uviedlo, že v Pekingu by mala byť podpísaná dôležitá politická dohoda. A v Číne nie je zvykom oznamovať akékoľvek dohody pred ich dokončením.

Pokiaľ ide o suchú štatistiku, počas Putinovej návštevy v Pekingu prebehlo stretnutie s prezidentom Si Ťin-pchingom, bolo urobené jedno spoločné politické vyhlásenie a uzavretých 16 zmlúv a dohôd v rôznych oblastiach. Pritom by sa všetky tieto zložky výsledkov návštevy mali posudzovať oddelene.

Po prvé, stretnutie. Jeho zvláštnosťou je, že Si Ťin-pching bol 4. februára 2022 nielen predstaviteľom Číny, ale aj hostiteľom olympijských hier, ktoré sa otvorili v rovnaký deň ako sa uskutočnila Putinova návšteva. V Pekingu sa zišli desiatky hláv štátov a vlád a diplomatický protokol si vyžiadal osobné stretnutie s každým hosťom olympiády.

V tejto súvislosti mal predseda Si počas tohto rušného dňa mimoriadne obmedzený čas na oficiálne stretnutia. Jeho stretnutie s Putinom malo trvať hodinu. No trvalo tri hodiny, čo naznačuje mimoriadny význam predmetu rokovania v mimoriadne preťaženom programe čínskeho lídra.

Po druhé, počas návštevy bol podpísaný balík dohôd. Tých je podľa oficiálnych informácií 16 a zasahujú do rôznych oblastí od fytosanitárnej kontroly až po dodávky uhľovodíkov. Tu uvádzame dva body.

Bol dohodnutý plán konzultácií medzi ministerstvami zahraničných vecí oboch krajín v priebehu roka, čo znamená, že medzi ministerstvami zahraničných vecí oboch krajín bude nepretržitá aktívna práca vo veľkom počte oblastí, harmonogram týchto konzultácií je nabitý a ešte je potrebné vykonať rozsiahlu prácu. Zdá sa, že do ďalšej návštevy Si Ťin-pchinga v Rusku budú mať lídri na stole poriadny balík nových dohôd v rôznych oblastiach. Tých dohôd, ktoré vypracujú ministerstvá zahraničných vecí oboch štátov.

Ďalším dôležitým momentom je podpísanie zmlúv o dodávkach uhľovodíkových surovín cez územia tretích krajín, čo znamená nielen obchodný záujem oboch krajín a príspevok k energetickej bezpečnosti Číny, ale aj spoločnú prácu na území susedných štátov — Mongolska a Kazachstanu, ako tranzitných štátov podľa navrhnutých projektov. A to znamená, že dohody sú v skutočnosti prvkom

formovania nového geopolitického priestoru.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Napokon najdôležitejším výsledkom summitu je podpísanie mimoriadne dôležitého spoločného vyhlásenia, ktoré možno nazvať „Pekingská deklarácia“. Tu však mnohí ruskí komentátori majú tendenciu bagatelizovať význam dokumentu a prezentovať ho ako niečo demagogické, nestabilné a postrádajúce jasné záväzné normy.

To je odrazom ruskej mentality, ktorá „slová“ neberie príliš vážne a nepripisuje im dôležitosť. Vo vzťahu k Číne je to však úplne iná vec. Tam tradícia nedovoľuje brať toto slovo na ľahkú váhu. Začalo to z tradícií taoizmu Lao-c', ktorý zo základných trigramov odvodil štruktúru vesmíru a „konceptii mien“ Konfucia.

Pre Čínu má každé slovo hlboký a veľký význam. Vráťane slova vysloveného v rámci vyhlásenia z Pekingu. Tento dokument teda nie je len významný, ale aj zásadný. Čína pristupuje k politickým vyhláseniam veľmi, veľmi citlivo.

Pripomeňme si posledné plénum Čínskej komunistickej strany. Na nej bol pre najbližší kongres odporúčaný na prijatie dokument, ktorý by pre ľudí, ktorí deklarácie vnímajú ako „povedalo sa – rozišli sa“, nemal prakticky žiadny význam. V Číne sa však tomuto konkrétnemu dokumentu venovala veľká pozornosť ako zlomovému bodu vo vývoji krajiny. Išlo o uznesenie o veľkých úspechoch a historických skúsenostiach Komunistickej strany Číny počas 100 rokov od jej založenia. A práve ono by malo predurčiť podobu Číny v budúcnosti.

Ak teda porovnáme dokumenty, tak pekinské „Spoločné vyhlásenie Ruskej federácie a Čínskej ľudovej republiky o medzinárodných vzťahoch vstupujúcich do novej éry a globálnom udržateľnom rozvoji“ zaujíma v zahraničnopolitickom diskurze približne rovnaké miesto ako rezolúcia o veľkých úspechoch vo vnútornej politike Číny.

Hlavná vec je, že strany po prvé veria, že svet vstupuje do novej éry a skutočne to hlásajú, čím vytvárajú deliacu čiaru medzi minulosťou a budúcnosťou, a po druhé, spolu hovoria o „globálnom trvalo udržateľnom rozvoji“. To znamená, že považujú za možné, aby dve krajiny – Rusko a Čína – určovali kontúry globálneho rozvoja. Spoločný globálny rozvoj pre celú planétu.

A to je zásadne dôležité. Toto vyhlásenie v skutočnosti označuje princípy nového svetového poriadku medzinárodných vzťahov a v tomto ohľade je svojím historickým významom úmerné mníchovskému prejavu Vladimíra Putina. A to nie je prehnané.

Z hľadiska obsahu má táto dohoda obrovský potenciál rozvoja a v skutočnosti ovplyvňuje veľmi široké spektrum aspektov medzinárodnej politiky. Zamerajme sa len na niektoré.

Prvá vec, ktorú deklarácia obsahuje, je vyhlásenie o tom, že sa začala nová éra svetového rozvoja (a túto zásadnú tézu už naplno rozoberajú čínske médiá a odborná komunita). Obe strany určujú parametre tejto éry: „Ľudstvo vstupuje do novej éry rýchleho rozvoja a rozsiahlych transformácií. Rozvíjajú sa procesy a javy ako multipolarita, ekonomická globalizácia, informatizácia spoločnosti, kultúrna diverzita, transformácia systému globálneho riadenia a svetového poriadku, zvyšuje sa prepojenosť a závislosť štátov, formuje sa trend prerozdeľovania rovnováhy svetových síl, rastie požiadavka svetového spoločenstva na vedenie v záujme mierového a progresívneho rozvoja.“

Toto, ak sa preloží z jazyka partikulárno-deklaratívneho do ľudského, je to vyhlásenie, že vo svete sa začína formovať „Nový svetový poriadok“. Strany (Čína a Rusko) v skutočnosti vyzývajú bývalého svetového lídra (reprezentovaného Spojenými štátmi) a vyjadrujú svoju pripravenosť konkurovať mu. Teda nie skrývať sa a pritakávať, ale vystúpiť a bojovať.

Vo vyhlásení sa uvádza, že „niektoré sily predstavujúce menšinu na svetovej scéne naďalej obhajujú jednostranné prístupy k riešeniu medzinárodných problémov a uchylujú sa k mocenskej politike, praktizujú zasahovanie do vnútorných záležitostí iných štátov, poškodzujú ich legitímne práva a záujmy, vyvolávajú rozpory, nezhody a konfrontácie, bránia rozvoju a pokroku ľudstva, čo vyvoláva odmietnutie zo strany medzinárodného spoločenstva“.

Odhliadnuc od diplomacie, týmito silami sú Spojené štáty a americké satelity, ktoré strany vyhlásenia v istej chvíli považujú na svetovej scéne za menšinové. To znamená, že Spojené štáty sú definované nielen ako protivník Ruska a Číny, ale aj ako nepriateľ rozvoja, menšina a subjekt brániaci rozvoju ľudstva.

To už nie je len deklarácia, ale seriózne upozornenie zo strany Putina a Si Ťin-pchinga.

Vo vyhlásení sa uvádza, že „strany sú jednomyselné v chápaní toho, že demokracia je univerzálna ľudská hodnota a nie výsada jednotlivých štátov, jej presadzovanie a ochrana je spoločnou úlohou celého svetového spoločenstva“. To znamená, že Rusko ani Čína nesúhlasia s americkým chápaním demokracie a nesúhlasia s tým, že konečnou pravdou je len to, čo Spojené štáty označujú za demokraciu.

Strany vyhlasujú, že „právo súdiť, či je štát demokratický, má len jeho národ“, čo v skutočnosti znamená protiklad k americkej premise, že Spojené štáty sú vždy na strane demokracie.

Poznamenáva sa, že „pokusy jednotlivých štátov nanútiť svoje „demokratické normy“ iným krajinám, udeliť si monopolné právo posudzovať úroveň dodržiavania kritérií demokracie, kresliť deliace čiary pozdĺž ideologických základov, a to aj prostredníctvom vytvorenia úzkoformátových blokov a situačných spojenectiev, sú v skutočnosti príkladom pošliapania demokracie a ústupu od jej ducha a skutočných hodnôt.“

Tu vidíme priamy náznak Spojeným štátom a Británii, pretože to jasne naznačuje „úzkoformátový“ blok AUKUS a situačné spojenectvo Ukrajina-Británia-Poľsko s ich definíciou ako odporcov demokratických hodnôt.

Terminológia tejto deklarácie je vyhlásením o pripravenosti vytvárať spoločenstvo demokracií. V texte je to definované nasledovne: „Strany sú pripravené spolupracovať so všetkými zainteresovanými partnermi v záujme presadzovania skutočnej demokracie.“ A toto spoločenstvo demokracií bude vybudované vďaka úsiliu Ruska a Číny a krajiny, usilujúce sa o demokraciu v zmysle „Pekinského vyhlásenia“ môžu počítať s podporou Ruska a Číny.

A to znamená, že vo veľmi blízkej budúcnosti čakáme na reakcie iných štátov, ktoré vyhlásia svoju pripravenosť riadiť sa princípmi „Pekinského vyhlásenia“ a s najväčšou pravdepodobnosťou po určitom čase aj medzinárodného summitu demokracií v mene rozvoja. K jednej z týchto krajín možno už zrejme pripísať Argentínu, ktorej vyjadrenia prezidenta Alberta Fernándezu do tejto paradigmy plne zapadajú.

V rámci vyhlásenia sa strany skutočne dohodli na vytvorení platformy na prepojenie všetkých formátov medzinárodnej spolupráce v euroázijskom priestore až po vytvorení Veľkého eurázijského partnerstva založeného na prepojení EAEU a „Jedno pásma – jedna cesta“. Toto je hlavný diskurz zahraničnopolitickej aktivity oboch krajín — formovanie infraštruktúry euroázijských procesov v duchu „Pekinského vyhlásenia“.

Ustanovenia „Pekinského bezpečnostného vyhlásenia“ sú tiež mimoriadne dôležité. „Žiadny štát nemôže a ani by nemal zabezpečiť svoju bezpečnosť izolovane od bezpečnosti celého sveta a na úkor bezpečnosti iných štátov. Medzinárodné spoločenstvo sa musí aktívne podieľať na globálnom riadení v záujme zabezpečenia univerzálnej, komplexnej, nedeliteľnej a udržateľnej bezpečnosti. Ide o samotný princíp nedeliteľnej bezpečnosti, ktorý je jadrom ruských požiadaviek pri rokovaníach s USA a NATO.“ To znamená, že Čína v skutočnosti deklaruje, že sa drží ruského výkladu „nedeliteľnej bezpečnosti“, a teda ruských požiadaviek v kontexte prebiehajúcich rokovaní. Obe strany sa zároveň stavajú proti postojom NATO a AUKUS v otázke bezpečnosti a hovoria o spoločnom boji proti napredovaniu takýchto blokov (proti postupu NATO na východ a vzniku anglo-austrálsko-amerického bloku ako takého). Ďalej sa vo vyhlásení uvádza skutočnosť vytvorenia aliancie medzi Ruskom a Čínou na spoločné riešenie kľúčových úloh. Uvádza sa, že „strany opätovne potvrdzujú svoju pevnú vzájomnú podporu pri ochrane svojich základných záujmov, štátnej suverenity a územnej celistvosti a sú proti zasahovaniu vonkajších síl do ich vnútorných záležitostí“.

Z pohľadu súčasného diania to znamená, že Čína podporuje všetky kroky Ruska smerujúce k udržaniu územnej celistvosti (vrátane Krymu) a bezpečnosti a Rusko podporuje územnú celistvosť Číny (vrátane Taiwanu), čo je ďalej výslovne uvedené.

V dohode je dôležité poznamenať fragment, ktorý by sa predtým nazýval „protirevolučný pakt“. „Rusko a Čína sú proti akciám vonkajších síl s cieľom podkopať bezpečnosť a stabilitu v spoločných susediacich regiónoch, majú v úmysle odolávať zasahovaniu vonkajších síl pod akoukoľvek zámienkou do vnútorných záležitostí suverénnych krajín, sú proti „farebným revolúciám“ a zintenzívnia spoluprácu vo vyššie uvedených oblastiach.“

To znamená, že udalosti podobné tým, ktoré sa odohrali v Kazachstane začiatkom tohto roka, budú predmetom spoločného rozhodnutia oboch krajín. To znamená, že Rusko a Čína ponúkajú všetkým krajinám ochranu pred „farebnými revolúciami“ a zásahmi tretích krajín. A to už nie je len výzva, ale pripravenosť na akciu, vrátane sily.

Záverečná časť „Pekinského vyhlásenia“ je venovaná niektorým oblastiam medzinárodnej spolupráce medzi oboma štátmi. Uvádza sa, že rozvoj formátov OSN, SCO, BRICS+, APEC, ASEAN, WTO je

prioritou pre obe krajiny. Čo je veľmi dôležité, je želanie strán dať nové, rozšírené funkcie protiteroristickému centru ŠOS (Šanghajskému obchodnému spoločenstvu).

Vo vyhlásení sa to definuje takto: „Zmluvné strany považujú za dôležité dôsledne implementovať dohody o zlepšení mechanizmov boja proti výzvam a ohrozeniam bezpečnosti členských štátov ŠOS a v kontexte riešenia tohto problému presadzovať rozšírenie funkčnosti Regionálnej protiteroristickej štruktúry ŠOS.“

To znamená, že už na najbližšom summite ŠOS môže byť prijatý dokument o vytvorení jednotného protiteroristického centra s ďalšími funkciami. A to sa stane závažnou výzvou pre medzinárodný terorizmus.

Okrem toho sa vyhlásenie v skutočnosti vzťahuje na formát „nového svetového poriadku“, konkrétne na vytvorenie polycentrického svetového poriadku založeného na všeobecne uznávaných princípoch medzinárodného práva, multilateralizmu, rovnosti, spoločnej, nedeliteľnej, komplexnej a udržateľnej bezpečnosti. V skutočnosti to znamená, že požiadavky Ruska na USA a NATO nie sú rozmarom, ale súčasťou pravidiel budúcej hry v chápaní Ruska a Číny.

No a nakoniec to hlavné vo vyhlásení. Strany „potvrdzujú, že nový typ rusko-čínskych medzištátnych vzťahov je nadradený vojensko-politickým alianciám z obdobia studenej vojny“. Priateľstvo medzi oboma štátmi nemá hranice, neexistujú zakázané zóny v spolupráci, posilňovanie bilaterálnej strategickej spolupráce nie je namierené proti tretím krajinám, nie je ovplyvnené meniacim sa medzinárodným prostredím a situačnými zmenami v tretích krajinách.

To znamená, že záväzky Ruska a Číny presahujú nielen súčasné záväzky NATO, ale aj záväzky NATO a Varšavskej zmluvy počas studenej vojny. A to v preklade z diplomatického jazyka znamená pripravenosť na plnohodnotnú účasť na presadzovaní spoločných záujmov.

Je obzvlášť dôležité poznamenať, že sa hovorí, že neexistujú žiadne hranice, to znamená, že akčným územím nie sú len územia dvoch krajín alebo zóny Európy, Strednej Ázie a ázijsko-pacifického regiónu, ale aj Afrika, Latinská Amerika, Oceánia atď. Absencia zakázaných oblastí znamená spoločný postup vo všetkých oblastiach – od kolektívnej bezpečnosti až po spoločný boj proti kriminalite, informačnú bezpečnosť a ďalšie kritické oblasti.

Nuž a napokon sa hovorí, že postoje strán nepodliehajú vplyvom meniaceho sa medzinárodného prostredia. A to znamená, že pokusy USA o rozdelenie rusko-čínskych vzťahov dostávajú jasnú odpoveď na zbytočnosť takýchto pokusov. A to teraz znamená veľa, pretože to hovorí o prítomnosti toho najdôležitejšieho na medzinárodnom poli medzi krajinami – dôvery.

[Zdroj](#)

Preklad: News Front

AUTOR: Maxim Tirskich